

Олегла Римма Прокопьевсем: «Венчет кунён сүти пурнăс тăршшĕпе сүтатать...»

Журналистсем сінчен питĕ сахал сыраççĕ. Вулакансен, е радио итлекенсемпе теле-визор пăхакансен вĕсем сінчен пĕлес килни пирки вара пĕрре те иккĕленместĕп.

Олегла Римма Прокопьевсем – республикари паллă журналистсем. Чăваш патшалăх университетне пĕтернĕренпех сак мăшăр массалла информаци хатĕрсенче тăрашăть. Римма Поликарповна эфир ытларах «Хыпар» хаçат, Олег Иванович, Чăваш Республикин культурăн тава тивĕслĕ еçчене, Чăваш патшалăх телевиденийĕ, Наци радиовĕ урлă пĕлетпĕр.

Шупашкар районĕнчи Ваçли-касси ялĕнче суралса ўснĕскер, Римма хĕр чухне Гурьянова хушаматпа пичетленнĕ. Пĕр ўстерьмесĕрех пĕлтерер: унăн материалĕсене вулакансем лайăх йышăнаççĕ. Чунлăх тени вĕсенче яланах малти вырăнта тăрат. Пултарулăх сүлĕ сінче унăн публицистика жанрĕ пысăк пĕлтерĕшлĕ. Журналистикăна хайĕн тĕп есĕ вырăнне хурсан та, Римма Прокопьева илемлĕ литература ани сине те хăюллăнах тăчĕ. «Сар хĕвел хĕрелсен», «Сичĕмĕш хутри Асамат кайăкĕ», «Пĕртен-пĕр юр пĕрчи», «Пĕлĕт сінче», «Пĕр ўт», «Унта укça сук»... Кашни произведенийĕ чун тарĕпе шăварăнса тухать. Епле пысăк тўсемлĕх кирлĕ! Унăн материалĕсем час-часах «Ырă хыпарта» пичетленни пире чăннипех савăнтарать.

Прокопьевсем халĕ Чăваш

Олег Иванович еслĕ тĕлпултура.

Республикин вĕрентў министерствипе вĕрентў институтĕ кăларса тăракан «Халăх школĕ» журналта тăрашăççĕ. Олег Иванович – тĕп редактор, Римма Поликарповна редактор есĕсенче вай хураççĕ. Йывăр та кăткăс, çав тери яваплă тивĕçсем.

Иккĕшĕ те сăпайлă пулнăран, хайсем сінчен сырттарасси пирки иккĕлентĕм. Игнатий Владыкăран пил илсе малтанах Римма Поликарповнапа калаçрăм, ман шухăша мăшăрне пĕтерме ыйтрăм. Ак иккен! Килĕшнĕ Прокопьевсем! Килти мĕнпур есе пăрахса, хайсене пĕлтермесĕрех Муркаш тăрахне, Ваçкасси ялне вĕçтертĕм.

Хисеплĕ мăшăр кунта, Олег Иванович суралса ўснĕ килте, тĕпленнĕ. Сĕнĕ сурт лартнă, халĕ унта пурăнаççĕ. Сывăх вăхăтрах шашура пуранан хатĕрленĕ мунчана хута ямалла.

– Кивĕ пўртре тĕпленнĕ чух, пирĕн мунчи те кивĕччĕ. Çапах сулла ялта пурăннă чух Олег кашни эрнере мунча хутса ачасене чăпăл кĕртетчĕ. Ачасене пăхас енĕпе питĕ маттур вăл. Сĕнĕ мунча сінчен вара эфир тахçантанпах ĕмĕтленетпĕр. Ытлашши пысăк мар пулсан та, хамăрăнни пултăр тетпĕр-çке. Ėмĕтленнĕ ĕмĕт ситет тени тĕрĕсех. «Сар хĕвел хĕрелсен» кĕнекен алçыравĕ 2016

Аскăнчăк арăма пула татăк çăкăр юлмиçчен сүка юлаççĕ, ют арăм вара пурнăса тĕп тăватъ.

Иоанн Данилов протоиерей —
Прокопьевсен сeмье пачашки.

сұлхи конкурсра сeнтерни пулăшрe пире. Вăт савантан тивeснe укса сумне хушса вeр сeнe пура туянма пултартăмăр. Мунча валли кирлe ытти хатeр-хeтeрe тата кăмакине илме ывалăмăр Олег Германире висe уйăха яхăн гас-рольте пулса eслесе илнe уксине шеллемерe. Вăл Чăваш патшалăх оперăна балет театрeнче ташлани пире пурне те савантарать. Тăрăшсан, солиста та ўссе ситeха. Тең, пире сeнe халха тума та пулăшe. Ачи-пăчи ашшe-амăшне пулăшни савал вeт, — тет Римма Поликарповна, мана курнипе тeлeнсе кайнăскер, кил-сурчeпе паллаштарнă май.

Хам та ялта ўснe май, ун пурнăсине питe юрататăп. Курма, Прокопьевсем тунă eссемпе паллашма сав тери кăмăллă пулчe. Акă, суртăн иккeмeш хутне хăпаратпăр. Типтерлe краватьсем, ачасене ларса вeренмелли сeтел-пукан... Кунтах — чăваш писателeсен кeнекисене вырнаштарнă пысăк сўлeк. Ывăлe Олег туса лартнă иккен а́на. Салтакран килсен тўрех eслеме тытăнман, каштах каннă вăхăтра.

Семье пeр-пeринпе килeшўллe

Ашшeпе-хeрe.

пурăнни, кашниех тирпейлe пулни апатланмалли пўлeмре тўрех куранать. Кăвакрах кeрен тeслe гарнитур куса илeртет, турăш кeтесси патeнче — чечексем. Сарлака та вăрăм илемлe сeтел хушшине Прокопьевсем сeмийепех кeлтумасăр лармассe. Вeсем патне эрнекун кайнăччe те, кăнтăрлахи тата кашхи апатсене Римма Поликарповна йăлтах пулăран хатeрленe.

— Типпе май пур таран тытма тăрăшатпăр. Хăвăрах шутласа пăхăр-ха: Христоса юнкун сут-

нă, эрнекун пăталанă. Сав кунсенче мeнле-ха типпе пăхăнма тăрăшмăн? Семье телейне, таса туйăма упрама пире шăпах eненў пулăшать те, — тет Римма Прокопьева. — Унсăран епле пултăр? Пeр-пeриншeн савнă мăшăр, шанăклă пулăшакан, чи сывăх тус пулма та eненў тeрек парса тăрать. Eпe ытларах тeпелте тăрмашатăп, Олег пахчара eслет, вeлпе хурчeсемпе аппаланать. Часах акă вăл хай сулса пăрахнă утта ачасемпе пeрле пуштарма тухe.

Ытла та ытармалла мар хўхeм-схе Прокопьевсен пахчи! Мисе

тeрлe роза! Сўлли те, вăтамраххи те, явăнса ўсекенни те, лутри те пур. Ытти тeрлe чечексем тата? Кăнтăртинчен пeрре те кая мар черешня, висe тeрлe виноград, сырлан /облепиха/, хăмла, чие сырлийeсем. Крыжовникe, хурлăханe, черносливe. Улмуссийeсем мeн чухлe тата! Пурне асăнса та пeтереймeн. Кашнинпе Олег Иванович уйрăммăн eслет: касать, сыпать. Йăранeсем синче пeр сум кураке те сук. «Ытла та таса тытатăр-схе пахчана», — терeм Римма Поликарповнăна. Вăл вара мана сакан

Кам та пурин, хeвне кăварчиксе, кeппине сунтармасăр юлма пуртарe-и? Кам та пурин, шeл-кăвар сийeн утса, урине пeсертмесeр юлма пуртарe-и? Ют арăм патне чупакана та саван пекех пурe.

Хай үстерне чечексемпе.

пек хуравларе: «Тасий-мёне... Ийранёсене вәхәтләха тасатма пулатъ-ха, анчах та шалта, чунра сүм куракё ниепле те тасалса пётеймест-ске. Кунён-сёрён сүмла-малла, кунён-сёрён...»

– Кунта ёлөк йётем пулна. Сёре юратна кукашине кукамай хура тапра турттарса килсе, юсаса сакан пек түрем, лайах пахча туса хунә, – паллаштарать Олег Иванович чән-чән сятмах вырәнпа. – Садне, чән та, хам сёнетрём. Чун киленёсне шәпах саканта куратәп та ёнтё. Савәнәс мар-и? Акә, суллахи вәхәтра ирхине пахчана тухатән та – кайакёсем юрлассё, хёвел хёрелсе тухать, сывләм үкнё кураксём илемлөн сүталса ларассё. Пурәннәсёмён пурәнас килет.

– Питё ёсчен, питё йёркеллө мәшәр пачё мана Турә. Сакән-шән эпё Ана кашнинчех тав таватәп. Олег Иванович редакцире те сынсенчен сирёп ыйтатъ, хай те чунне парса вай хурать. Килти пирки вара каламалли те сук – пирёншён вәл сирёп тёрөк сөс мар, ыра тёлслөх те, – тет мәшәрё пирки Римма Поликарповна.

Астан хавачё тухса тарать Прокопьевсен сакан пек пулма? Хуравё хайне хайех килет: пёр-пёрне әнланса, пулашса таракан сёмьере пысак вай пур. Ку вай вәл – юрату, шанчак, ёненү.

– Мәшәрпа килештерсе пурәнни питё пысак телөй. Унтан пахи хёрарәмшән нимён те сук пуль, – тет каласәва малалла тәсса Римма Прокопьева. – Малтанах, пёрлешсенөх, әнланманләх такаман та пулатъ. Ара, икё сынран пёр үт пултәр тесен вёсен иккёшөн темисе пәт тәвар симелле. «Эпё» тенине манса каймалла, кашнин хайшён сөс мар, сүмри сыншән та тарәшмагла. Александра Федоровна императрица: «Юратәва та унән кашни кунхи сәкарё кирлө», – тенипе эпё килешетөп. Олега эпир икё ача суратна хысқан тин вөнчөте тәтәмәр. Уйкасри Александр Невский ячёпе лартна чиркүре Иосанн атте пил пани халё те кус умёнчө. Сёмье пурнәсне Турә пиллемен пулсан, чи сөпөс юрату та зтем чёрине мён кирлине параймасть. Вәл пиллемөсен мәшәрлә пурнәсән илемөпе савәнәсё часах арканма пултараъ. Вөнчөт кунён сүти пурнәсән ытти кунёсене те сүтатса тарать.

Ку вара, сёмье малашләхё, кус умёнчө. Висё ача пәхса үстернө Прокопьевсем. Аслә ывәлө Олег пирки каларәмәр: Чулхулари Е.А. Евстигнөев ячёллө театр училищин хореографи уйрәмөнчөн вёренсе тухна, Челябинск обласёнчө салтакра пулна, Шупашкарти оперәпа балет театрөнчө ёслет. Салампи хёрө Чулхулари Н.И. Лобачевский ячёллө патшаләх университетөнчө юридици факультөчөн суд экспертизин кафедринчө вёренет. Питё кәмәллә, юратмалла хёр. Кёсөнни, Сентти, тәххәрмөш класа кусна. Ашшө-амәшө вёсемшөн пысак төслөх.

– Эсир пёр-пёрне әнланса пурәннишөн эпир савәнәтләр. Ик-сёр те питё сәпайлә. Чавсапа хирсе хавәра валли сүл усса пыман, ашә вырәнсем шыраман, наградәсем хысқан чупман. Пурнәсәра йәлтах хавәрән ёсчөнлөхөрпө, сынпа сын пек пулнине, апа пулашма тарәшнине йёркөлөсө пыратәр. Манән сирө сакан пек ыйту парас килет: мөнле тупма пултартәр-ха пёр-пёрне? – пёрпөчөй ёсөсө ларна чух кётмен сёртен сапла ыйту пачё хёрө Салампи.

Риммапа Олег Прокопьевсем пёр-пёрин сине пәхса илчөс те, кула-кула, пёр-пёрне пүлө-пүлө тенё пекөх сәмрәкләх вәхәчөсене, студент сүлөсене аса илчөс, сакан пек мәшәрлә пурнәс панәшән Турра тав турөс. Чиркөвө вөнчөте тәма чөнөкөнө Олег Иванович хай пулна иккен. Мәшәрне те, Римма Поликарповна, аплә сүлхи юбилөйө ячөпе вәл Матро-нушкән кёмөл медальонне тата стена сине сакмалли «Супружеская молитва» текен кёлө сәмахөсене парнелөнө. Кил хуши арәмө мәшәрне тав туса тата Турра мухтаса апа сасәпа вуласа пачё:

«Господь мой! Благодарю Тебя за то, что в этом мире, где столько равнодушия и одиночества, Ты подарил мне человека йтне каламалла/, который стал настолько близок мне, что слился со мной в одно целое. Сохрани наше семейное счастье от эгоизма, подозрений и злой беспричинной ревности. Дай нам силы прощать друг друга и забывать прежние обиды. Сохрани наш союз от коварства злых людей, и пусть никогда никакой человек не встанет между нами двоими. Пусть наши дети йчөсөне каламалла/ растут в любви и послушании, в счастье и радости. Не разлучай нас до самой смерти

Ывәләм, мёншөн-ха санән айккинчө тупәннә арәма савмалла, мёншөн ют арәм кәкарне сүпәрламалла? Этмен сүл-йөрө – сүлхүсә кусё цмөнчө. Вәл цнән пур сүлне те пөлетъ.

и дай нам желание заботиться друг о друге с нежностью. Питай нашу любовь из небесных источников, чтобы она проросла глубоко в Царство Божие, в жизнь вечную. Аминь.»

Римма Поликарповна кѣлтунă чух мăшĕрĕн тата ачисен ячĕсене те асăнчĕ. Пĕр-пĕриншĕн кѣлтунинчен пысăкрах пархатар суккине пĕлсĕ ыттисене те ҫапла тума сĕнет вăл.

Олег Иванович – нумай нумай савăсен авторĕ. Ачисене вăл ҫакан пек йĕркесем парнеленĕ.

Аслă ывăлăма

Эс килтĕн ман пата савăнтарма.
Малтан сана эл тĕлĕкре курсаттăм...
Юратăва татах хăват пама
Мухтавлă ир АННЕ сана суратрĕ.

Малтан сана эл тĕлĕкре курсаттăм:
Сар сăпкара выртаттăн чиркĕре,
Йăри-тавра йăлт ылтăннăн сунатчĕ,
«Атте!» – эс ҫепĕс чĕнтĕн пĕлĕтрĕн.

Юратăва татах хăват памашкăн
Юратупа эс килтĕн тĕнчене.
Пĕри – чунпа, тепри мулла пуясшăн...
Телей пуҫламăш эсĕ ҫемьере.

Мухтавлă ир АННЕ сана суратрĕ:
Пирĕштисем юрлатчĕс тĕлĕкре,
Сар кайăк сассупа мана вăратрăн,
Маттур та чиперскерĕм АТТЕРĕн.

Эп савакан ирсен сăн-пичĕ ыра.
Шурăмпуҫпа чĕркенĕ хĕвелле
Ывăлăма алла тыттарчĕ ТУРА
Йăл кулипе, аш чунĕпе пĕрле.

Хĕрĕме

Ман кăмăлăм шап-шурă ҫеҫкере...
Телейĕмпе тулса ҫĕре тумлатăп,
Вара каллех чечек пулса шăтатăп –
Ах! Ыра-ҫке мана ҫак тĕнчере!

Ҫапла эс килтĕн, хĕрĕм, САЛАМПИ –
Шап-шур чечекĕм – кăмăлăм хуҫи!

Юратакан чĕресене ыррине ҫеҫ сунар.

Эп сансăр ĕмĕрлĕх пулайăп-и?
ТĔПРЕНЧĖКĖМ ман – вĕҫĕрлĕх уҫси.

Ҫеҫке ҫинчи тумлам пек туйăнатăн.
Унта хĕвел чухеннĕн савăнса,
Сан сăнунта хам сăнара курса
Телей ытамĕнче ачашланатăп.

Ман пурнăҫам шал-шурă ҫеҫкере...
Санпа пĕрле ҫатмах пахчи ешерĕ,
Унта хăв пек хитре чечек үстерĕн:
Телейĕм ман пĕтми – ВĔҪСĖРЛĖХре!

Сентти ывăлăма

/Акрсăвă/

Сана паян савăласа саватăп
Ем-ешĕл сулҫа ҫуркунне каласнă пек.
Никам сисмен чухне сапаласа
хăварнăн
Тивлет ҫипсем тип-тикĕс тўпене.
Тумлам-тумлам су савнăсне
ĕҫтерĕп –
Иксĕлейми вăл чечекленĕ куҫсенче.

Эс кирлине телейĕм ĕненерчĕ
Пĕрле пурнас кунсен илемĕнче.

Сана ыталаса аллăмсене кантарăп.
Анат хĕвел ҫумна тĕшĕрĕнме.

Нумай вылянă шевлисен ыйхи
пылак та тарăн,
Ачашланса ҫамхаланаҫҫĕ чĕрўнте.

Юратăвăм, савса ҫитереймесĕр
Рехетленет ир шуҫам ĕсўсенче
Аташтарса кунпа қаҫа, сўнмесĕр,
Тăрасҫĕ ҫăлтăрсем пуҫ тўпинче.

Ачашлăху пылак улма-ҫырлаллă,
Тата-тата упрам-и саввăмра?
Āнман чухне те пулăн эс тупраллă
Паян ҫапла юратнине кура.

Епле аван пулнă пулĕччĕ
пур ҫын та ҫемье ҫине ҫавăн
пек пăхсан! Шел, кĕске кăна
кăна материалта пысăк чунлă
ҫынсем – Олега Римма Про-
копьевсем – ҫинчен пурне те
ҫыrsa кăтартма май ҫук. Кĕ-
неке кăларсан та, вĕсен ыра
ĕҫсем пирки хатĕрленĕ хай-
лавсем вырнаҫса пĕтеймĕҫ.
Мĕнех, ыррине ҫеҫ сунар хи-
сеплĕ мăшăра.

Вера Савельева.

*Йĕркесĕр ҫын хай йĕркесĕрлĕхĕн серепинех ҫакланатъ,
вăл хай ҫыла хĕнех тăлланатъ, вăл аса кĕменнине вилетъ,
ытла та асăр пулнине пĕтетъ.*